

Uzasadnienie

Plan zadań ochronnych (PZO) dla obszaru Natura 2000 Dolina Słupi PLB220002 jest dokumentem planistycznym sporządzonym przez sprawującego nadzór nad obszarem na okres 10 lat, w celu ochrony przedmiotów ochrony znajdujących się w jego obrębie. Na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 55) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, zawierający zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ww. ustawy. Projekt PZO sporządzono uwzględniając treść rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186 późn. zm.).

Teren na którym znajduje się obszar Natura 2000 Dolina Słupi PLB220002 zajmuje powierzchnię 37471,84 ha i stanowi zarówno własność prywatną jak i własność Skarbu Państwa. Pod względem administracyjnym położony jest w woj. pomorskim, w powiecie słupskim: gm. Dębica Kaszubska, gm. Kobylnica, gm. Słupsk oraz powiecie Bytowskim: gm. Borzytuchom, gm. Bytów, gm. Czarna Dąbrówka, , gm. Kołczygłowy, gm. Parchowo, gm. Trzebielino.

Obszar Natura 2000 Dolina Słupi PLB220002 znajduje się w granicach Nadleśnictwa Bytów, Nadleśnictwa Leśny Dwór i Nadleśnictwa Łupawa. W jego granicach znajdują się również inne formy ochrony przyrody: obszary Natura 2000: Dolina Słupi PLH220052 i Jeziora Lobeliowe koło Soszycy PLH220039, Park Krajobrazowy „Dolina Słupi”, rezerваты przyrody: „Dolina Huczka”, „Gniazda Orła Bielika”, „Gołębia Góra”, „Grodzisko Borzytuchom”, „Jeziora Sitna” (dawniej „Jeziora Małe i Duże Sitno”), „Mechowiska Czaple”, „Skotawskie Łąki”, „Źródłiskowe Torfowisko”. Nie zachodzą jednak przesłanki określone w art. 28 ust. 11 pkt 2, 3 i 3a ustawy o ochronie przyrody, dlatego plan zadań ochronnych został sporządzony dla całości obszaru Natura 2000.

Obszar Natura 2000 Dolina Słupi PLB220002 został wyznaczony jako obszar specjalnej ochrony ptaków rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313). Aktualnie obszar funkcjonuje na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U z 2011r., Nr 25, poz. 133 z późn. zm.). SDF (data aktualizacji: 2017-07) wskazuje, że przedmiotami ochrony w obszarze są następujące gatunki ptaków: A074 kania ruda *Milvus milvus*, A075 bielik *Haliaeetus albicilla*, A122 derkacz *Crex crex*, A127 żuraw *Grus grus*, A215 puchacz *Bubo bubo*, A217 sóweczka *Glaucidium passerinum*, A223 włochatka *Aegolius funereus*, A067 gągoł *Bucephala clangula*, A070 nurogęś *Mergus merganser*, A168 brodziec piskliwy *Actitis hypoleucos*, A038 łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus*, A229 zimorodek *Alcedo atthis*. Jednak powtórna analiza danych dotyczących derkacza w związku z uwagami zgłoszonymi przez GDOŚ w 2016 r. i w 2019 r. wykazała, że gatunku tego nie można traktować jako przedmiotu ochrony. Dotychczas RDOŚ w Gdańsku zakładał, że derkacz jest gatunkiem zagrożonym w skali globalnej i stosował do niego zapisy § 6 pkt. 1 lit e rozporządzenia Ministra Środowiska dotyczącego m.in. kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do wyznaczenia jako obszary specjalnej ochrony ptaków Natura 2000⁶⁾. Jednak ww. założenie okazało się błędne, gdyż z informacji dostępnych na stronie <https://www.iucnredlist.org/> wynika, że gatunkowi temu nadano kategorie zagrożenia LC (least concern) tj. najmniejszej troski, a więc derkacza nie można traktować jako gatunku zagrożonego globalnie. Gatunek ten nie spełnia również pozostałych kryteriów wymienionych w ww. rozporządzeniu. Biorąc pod uwagę powyższe RDOŚ w Gdańsku złoży wniosek o usunięcie derkacza z listy przedmiotów ochrony. W ostatecznej wersji zarządzenia (w odróżnieniu od projektu zarządzenia konsultowanego w 2016 r.) nie określono dla tego gatunku zagrożeń, celów, działań i wskazań do istniejących dokumentów planistycznych.

⁶⁾ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 1713)

Na potrzeby planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Słupi PLB220002 w 2013 r. firma Empeko (skład autorski: Przybycin P., Przybycin M., Przybycin J., Przysiański M.) sporządziła na zlecenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku opracowanie „Dokumentacja Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 PLB220002 Dolina Słupi w województwie pomorskim” – zwane w dalszej części uzasadnienia „dokumentacją PZO”. Materiały te zostały wykorzystane do sporządzenia niniejszego projektu zarządzenia. Przy formułowaniu zapisów wykorzystano jednak również doświadczenia z ustanawiania planów zadań ochronnych dla innych obszarów Natura 2000, w szczególności w zakresie działań ochronnych i wskazań do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Uwzględniono również dane w zakresie liczebności sów z publikacji: Kotlarz B., Ziółkowski M., Litwin I. 2015. Występowanie sów na terenie Parku Krajobrazowego i Obszaru Specjalnej Ochrony Dolina Słupi. Ptaki Pomorza oraz liczebności populacji lęgowej łąbiedzia krzykliwego na podstawie danych Parku krajobrazowego Dolina Słupi.

Ocena stanu ochrony gatunków i ich siedlisk wykonana w 2013 r. wykazała, że wszystkie znajdują się we właściwym stanie ochrony (FV). Nie stwierdzono występowania zagrożeń istniejących. Wśród zagrożeń potencjalnych najpoważniejszym (zidentyfikowanym dla prawie wszystkich gatunków z wyjątkiem łąbiedzia krzykliwego i brodzca piskliwego) wydaje się być płoszenie związane z różnego rodzaju aktywnością człowieka (prace z zakresu gospodarki leśnej w sąsiedztwie gniazd, zbieranie runa leśnego, turystyka i rekreacja itp.). W celu minimalizacji zagrożenia polegającego na wykonywaniu prac leśnych w sąsiedztwie gniazd kani rudej, bielika, puchacza, sóweczki, włośchatki, zaplanowano działania polegające na wstrzymaniu się od tych prac w okresach lęgowych poszczególnych gatunków w promieniu 500 m dla kani rudej, bielika i puchacza oraz w promieniu 100 m dla sóweczki i włośchatki. W celu minimalizacji zagrożenia polegającego na płoszeniu zimorodka, gągoła i nurogęsi, przez turystów w trakcie spływów kajakowych zaplanowano działania edukacyjne skierowane do organizatorów i uczestników spływów kajakowych mające na celu unikanie płoszenia gatunków w trakcie spływów kajakowych tj. ustawienie tablic informacyjnych. Koszt tego działania oszacowano na 5 000 zł. Nie zaplanowano działań w celu minimalizacji płoszenia związanego z innymi rodzajami aktywności człowieka, ale czynnik ten będzie monitorowany przy okazji prowadzenia monitoringu stanu ochrony gatunków.

Dla ptaków drapieżnych i żurawia potencjalnym zagrożeniem jest również rozwój energetyki wiatrowej oraz budowa napowietrznych linii energetycznych ze względu na niebezpieczeństwo kolizji z elementami infrastruktury. W celu minimalizacji tego zagrożenia w załączniku nr 6 znalazły się wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zapewniające niewyznaczanie terenów przeznaczonych pod elektrownie wiatrowe oraz unikanie lokowania napowietrznych linii energetycznych na terenie obszaru Natura 2000. Ponadto niekorzystny wpływ na żurawia będzie miało ewentualne osuszanie terenów podmokłych stanowiących jego noclegowiska. W celu minimalizacji tego zagrożenia zaplanowano działanie „Zapobiegnięcie utracie noclegowisk gatunku poprzez nie dopuszczenie do osuszenia terenów podmokłych stanowiących noclegowiska gatunku w okresie wędrówki jesiennej”.

Dla gatunków gniazdujących w dziuplach lub wykrotach (sóweczka, włośchatka, gągoł, nurogęś) zagrożenie potencjalne oprócz ww. płoszenia, stanowi niedobór dziupli lęgowych z powodu zmniejszenia udziału drzew w wieku rębny i starszy, w których zazwyczaj dziecięły wykuwają dziuple lub też w wyniku ich usuwania podczas wycinki drzew. Dla sóweczki i włośchatki zagrożeniem związanym z gospodarką leśną jest również usuwanie świerka pospolitego z drugiego piętra drzewostanu, podrostu i podszytu. W celu minimalizacji tych zagrożeń zaplanowano działania z zakresu modyfikacji gospodarki leśnej.

Dla gągoła i nurogęsi zagrożenie potencjalne stanowi też utrata miejsc bezpiecznych do wodzenia piskląt poprzez niszczenie roślinności wodnej i szuwarowej w korytach cieków naturalnych i na brzegach jezior i wysp, szczególnie w okresie od 1 kwietnia do 15 sierpnia. W celu minimalizacji tego zagrożenia zaplanowano działanie „zapobiegnięcie utracie miejsc bezpiecznych do wodzenia piskląt poprzez zachowanie roślinności w strefie przybrzeżnej cieków naturalnych, jezior i wysp (nie dotyczy udrażniania koryta cieku poprzez wykaszanie roślinności zanurzonej w celu umożliwienia spływu wód oraz wykonywanych poza okresem od 1 kwietnia do 15 sierpnia prac służących poprawie warunków korzystania z wód, ochronie przeciwpowodziowej

lub utrzymywaniu wód, przy uwzględnieniu wymogów osiągnięcia/utrzymania właściwego stanu ekologicznego wód)”.
Dla zimorodka zidentyfikowane zagrożenia potencjalne są związane z niszczeniem ich siedlisk lęgowych (likwidacja nadwodnych skarp, w których zimorodek kopie nory oraz wahania poziomu wody powodujące zalewanie nor) oraz miejsc żerowania (usuwanie nadwodnych zadrzewień i zakrzewień - czatowni oraz zmniejszenie przezroczystości wód powierzchniowych utrudniające polowanie). W celu minimalizacji tych zagrożeń zaplanowano działania mające na celu zapobiegnięcie niszczeniu siedlisk gatunku poprzez „pozostawienie w nurcie cieków naturalnych przewróconych w sposób naturalny drzew (z wyłączeniem sytuacji, gdy przewrócone drzewa stwarzają zagrożenie dla bezpieczeństwa osób i mienia m.in. podtopienie terenów rolniczych i zabudowanych)”, „pozostawienie w stanie naturalnym brzegów jezior i cieków naturalnych: nienaruszanie skarp, nie pogłębianie koryt rzecznych, w tym umożliwienie naturalnych procesów hydromorfologicznych i erozji brzegów, pozostawienie w stanie naturalnym powstających na brzegach wyrw, podcięć erozyjnych, obrywów - za wyjątkiem miejsc modernizacji istniejących lub budowy nowych punktów czerpania wody związanych z ochroną przeciwpożarową oraz za wyjątkiem prac dotyczących zabezpieczenia istniejącej infrastruktury technicznej np. drogi, mostu, sieci, itp.” i „utrzymanie naturalnego charakteru cieków naturalnych oraz roślinności nadbrzeżnej rzek”.

W projekcie zarządzenia konsultowanym w 2016 r. wskazywano, że „dla derkacza zagrożeniem potencjalnym jest ubytek siedlisk lęgowych w głównie w wyniku zmiany sposobu ich użytkowania (zalesiania płątów terenów otwartych, nadmierne osuszanie łąk, zamiana użytków zielonych na grunty orne). Niekorzystnie wpływać może również sposób użytkowania siedlisk lęgowych derkacza. Koszenie od zewnątrz do środka działki lub przed 1 sierpnia może doprowadzić do zniszczenia gniazd i śmierci osobników gatunku. W celu minimalizacji tych zagrożeń zaplanowano działania obligatoryjne i fakultatywne z zakresu modyfikacji gospodarki rolnej. Ponadto w załączniku nr 6 znalazły się wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zapewniające utrzymanie dotychczasowego użytkowania płątów łąk”. Zapisy te, jak wskazano we wcześniejszej części uzasadnienia, nie znalazły się w ostatecznej wersji zarządzenia.

Zidentyfikowanym zagrożeniem potencjalnym dla części gatunków (łabędź krzykliwy, sóweczka, włośchatka, gągoł, nurogęś, brodziec piskliwy) jest drapieżnictwo różnych grup zwierząt. Nie zaplanowano działań w celu minimalizacji tego zagrożenia, ale czynnik ten będzie monitorowany przy okazji prowadzenia monitoringu stanu ochrony gatunków. W ocenie tutejszego organu istotnym zagrożeniem może być drapieżnictwo wizona amerykańskiego (gatunku wcześniej nazywanego norką amerykańską) w stosunku do gatunków ptaków wodno-błotnych (gągoła, nurogęsi, piskliwca), dlatego w załączniku nr 6 znalazły się wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zapewniające niewyznaczanie terenów przeznaczonych pod budowę ferm norek w obszarze Natura 2000 i w odległości do 10 km od granic obszaru. Zapis ten będzie dotyczył zatem nie tylko terenu gmin w granicach obszaru Natura 2000, ale także poza nim tj. gmin: Cewice, Damnica, Kępice, Potęgowo, Sierakowice, Sulęczyno, Tuchomie i Miasta Słupsk.

Zaplanowane działania ochronne mają na celu utrzymanie dotychczasowej liczebności gatunków ptaków stanowiących przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000.

W odniesieniu do poszczególnych gatunków zaplanowano monitoring stanu ochrony przedmiotów ochrony raz na 3 lata. Pierwotnie zakładano również coroczny monitoring miejsc występowania puchacza, włośchatki i sóweczki, jednak ostatecznie wskazano, że powinien być wykonywany przynajmniej raz na 3 lata a optymalnie corocznie. Pierwszy monitoring powinien zostać wykonany w ciągu pierwszych 3 lat obowiązywania PZO. Koszt monitoringu oszacowano na 300 000 zł. w całym okresie obowiązywania PZO.

Nie przewiduje się konieczności wprowadzania zmian w planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego. Nie stwierdzono również potrzeby sporządzenia planu ochrony dla obszaru Natura 2000, gdyż zakres planu zadań ochronnych w pełni zapewnia zabezpieczenie przedmiotów ochrony.

Informację o zamiarze przystąpienia do sporządzenia PZO zamieszczono na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Gdańsku, stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku, tablicach ogłoszeń urzędów gmin: Borzytuchom, Czarna Dąbrówka, Dębica Kaszubska, Kobylnica, Kołczygłowy, Parchowo, Trzebielino, urzędów miejskich w Bytowie i Słupsku, starostw powiatowych w Bytowie i Słupsku oraz w prasie (Dziennik Bałtycki z dnia 10.12.2012 r.).

Zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody zapewniono możliwość udziału osobom zainteresowanym i działającym w obrębie siedlisk gatunków w pracach nad tworzeniem projektu PZO. W tym celu zorganizowano 3 spotkania dyskusyjne (05.12.2012 r. w siedzibie Urzędu Gminy Czarna Dąbrówka oraz 25.04.2013 r. i 02.08.2013 r. w siedzibie Nadleśnictwa Leśny Dwór w Łysomiczkach), których tematem były zapisy w projekcie PZO.

Projekt PZO został poddany udziałowi społecznemu na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2081 z późn. zm.). Udział społeczny został zagwarantowany poprzez ogłoszenie informacji o możliwości zapoznania się z projektem PZO oraz o możliwości składania uwag i wniosków do projektu planu. Informacje powyższe zostały zamieszczone w formie obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Gdańsku, stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku, a także w prasie (Dziennik Bałtycki i Głos Pomorza z dnia 7.07.2016 r.). Obwieszczenie przesłano również z prośbą o wywieszenie na tablicach ogłoszeń do Urzędów Gmin: Borzytuchom, Czarna Dąbrówka, Dębica Kaszubska, Kobylnica, Kołczygłowy, Parchowo, Słupsk, Trzebielino, Cewice, Damnica, Potęgowo, Sierakowice, Studzienice, Sulęczyno, Tuchomie, Urzędów Miejskich w Bytowie, Kępicach i Słupsku oraz Starostw Powiatowych w Bytowie i Słupsku. Poproszono także ww. Wójtów Gmin i Burmistrzów o przekazanie informacji o możliwości składania uwag i wniosków do projektu zmiany PZO do sołtysów wsi objętych zapisami ww. projektu.

Na wniesienie uwag i wniosków do projektu planu zadań ochronnych wyznaczono okres 21 dni. W tym czasie niżej wymienione podmioty złożyły uwagi i wnioski:

1. Nadleśnictwo Bytów (pismo nr ZG2.7210.3.2016.WK z dnia 18.07.2016 r.)

Wniesiono o „usunięcie zapisów z załącznika nr 3 w punktach 2, 3, 6, 7, 8, 10, 11, w części o zagrożeniach potencjalnych, zapisu „gospodarka leśna”. Zapis ten stanowi sugestię jakoby gospodarka leśna stanowiła lub stanowić mogła zagrożenie dla przedmiotu ochrony. Zapis taki jest nieuzasadniony. Prowadzenie gospodarki leśnej regulowane jest na mocy prawa. Konkretnie wskazania z niego wynikające zawiera Plan Urządzania Lasu. Stanowi on inwentaryzację zasobów przyrodniczych i leśnych, oraz zbiór wytycznych w zakresie działań gospodarczych i ochronnych. Działania te wynikają z obowiązującego prawa oraz ustaleń społecznych i instytucjonalnych”.

Uwagi nie uwzględniono. W opinii RDOŚ w Gdańsku gospodarka leśna może stanowić zagrożenie w przypadku podejmowania zabiegów gospodarczych niekorzystnych dla gatunków związanych z siedliskami leśnymi, które stanowią przedmiot ochrony w obszarze Dolina Słupi. Zagrożenia te mogą dotyczyć np. kształtowania struktury wiekowej, gatunkowej, doboru cięć, terminów i organizacji prac leśnych. Należy również zwrócić uwagę, iż sama nazwa zagrożenia „Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji” wynika z zastosowania „Listy referencyjnej zagrożeń, presji i działań” Dyrekcji Generalnej ds. Środowiska - Europejska Agencja Środowiska (EEA), do czego zobligowany został RDOŚ tworząc tabelę zagrożeń. Istotnym elementem będzie zatem opis tego zagrożenia. Plan zadań ochronnych jest ustanawiany na okres 10 lat i opisy zagrożeń precyzujące w jakim zakresie gospodarka leśna może stanowić potencjalne zagrożenie dla przedmiotów ochrony powinny być wzięte pod uwagę m.in. przy sporządzeniu nowych planów urządzania lasu dla nadleśnictw zarządzających gruntami w obrębie obszaru Natura 2000. Biorąc pod uwagę powyższe pozostawienie zapisu o takich zagrożeniach potencjalnych wydaje się zasadne.

2. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska (e-mail z dnia 29.07.2016 r.)

- a) *„Uwaga podstawowa: zestaw przedmiotów ochrony ujętych w projekcie pzo jest niezgodny z danymi w obowiązującym SDF. W tym stanie rzeczy zarządzenie nie może zostać ustanowione w obecnym kształcie”.*

RDOŚ w Gdańsku na etapie konsultowania projektu zarządzania podjął działania w kierunku zmiany SDF i został on zmieniony w lipcu 2017 r. Zestaw przedmiotów ochrony w ustanowionym zarządzeniu jest zatem zgodny z obowiązującym SDF.

- b) *„czy biorąc pod uwagę tak niską liczebność derkacza (do 0,2% populacji krajowej) w obszarze nie warto by zastanowić się nad usunięciem go z listy przedmiotów ochrony...”*

Uwagę uwzględniono. RDOŚ w Gdańsku złożył do GDOŚ wniosek dotyczący usunięcia gatunku z listy przedmiotów ochrony. W ostatecznej wersji zarządzenia nie określono dla tego gatunku zagrożeń, celów, działań i wskazań do istniejących dokumentów planistycznych.

- c) W odniesieniu do załącznika nr 5 w stosunku do działań dla następujących gatunków:

- kania ruda *„.... prostszym rozwiązaniem byłoby po prostu objęcie wszystkich stanowisk kani ochroną strefową”*

Uwagi nie uwzględniono. Biorąc pod uwagę, że gatunek ten stosunkowo często zmienia miejsca gniazdowania oraz długość procedur administracyjnych związanych z utworzeniem stref ochrony, wydaje się, że działania zaproponowane w projekcie zarządzenia są dostosowane do dynamicznie zmieniającej się sytuacji i w większym stopniu mogą minimalizować ewentualne zagrożenia związane z gospodarką leśną. Obecnie na terenie obszaru brak stref ochronnych dla tego gatunku, należy jednak zauważyć, że działania wskazane w projekcie zarządzenia są przewidziane do czasu utworzenia strefy więc nie wykluczają one jej powołania.

- bielik *„jw. Inna sprawa, że z uwagi na pozytywne trendy populacyjne powstaje pytanie, czy takie obligatoryjne działania są bezwzględnie konieczne, szczególnie, że mówimy o zagrożeniu potencjalnym...”*

Uwagi nie uwzględniono. W obecnej chwili istnieją 4 strefy dla tego gatunku. Biorąc pod uwagę, że populacja gatunku w obszarze jest niewielka, a przez to stosunkowo podatna na niekorzystne oddziaływanie wydaje się zasadne zaplanowanie działań minimalizujących ewentualne zmniejszenie tej populacji i utratę przedmiotu ochrony w obszarze. Należy zwrócić uwagę, że działania te są przewidziane do czasu utworzenia strefy więc nie wykluczają one ich powołania.

- żuraw *„Nie jestem pewien, czy tak ogólny zapis „niedopuszczenie do osuszenia terenu” skierowany do różnych podmiotów nie będzie prowadził do różnego rozumienia, co właściwie należy/nie należy robić... Być może należałoby doprecyzować, jakie działania na poszczególnych terenach będą zapobiegać ich osuszeniu”*

Uwagi nie uwzględniono. Obecnie sformułowanie takiego zamkniętego katalogu działań nie jest możliwe.

- puchacz *„uwaga jak w przypadku kani”*

Uwagi nie uwzględniono. Biorąc pod uwagę, że puchacz ma w obrębie terytorium kilka miejsc, w których co roku naprzemiennie wyprowadza lęgi (tylko wyjątkowo bezpieczne lokalizacje wykorzystuje przez wiele lat z rzędu) oraz długość procedur administracyjnych związanych z utworzeniem i likwidowaniem stref ochronnych, wydaje się, że działania zaproponowane w projekcie zarządzenia są dostosowane do dynamicznie zmieniającej się sytuacji i w większym stopniu mogą minimalizować ewentualne zagrożenia związane z gospodarką leśną. Należy zwrócić uwagę, że działania te są przewidziane do czasu utworzenia strefy więc nie wykluczają one ich powołania.

- sóweczka i włochatka *„skoro rdoś będzie dysponował danymi o rewirach, to prościej będzie ustanowić strefę...”*

Uwagi nie uwzględniono. Biorąc pod uwagę, trudności z ustaleniem lokalizacji dziupli lęgowej, zmienność miejsc gniazdowania w kolejnych latach, trudności z określeniem granicy strefy o promieniu do 50 m w terenie (odbiorniki GPS w zależności od różnych czynników m.in. pogodowych wskazują

położenie danego punktu z dokładnością od kilku do kilkudziesięciu metrów) oraz długość procedur administracyjnych związanych z utworzeniem stref ochronnych, wydaje się, że działania zaproponowane w projekcie zarządzenia są dostosowane do dynamicznie zmieniającej się sytuacji i w większym stopniu mogą minimalizować ewentualne zagrożenia związane z gospodarką leśną. Należy zauważyć, że takie podejście do ochrony włośchatki proponuje na terenie woj. pomorskiego od 2012 r. Nadleśnictwo Wejherowo⁷⁾ (m.in. w obszarze Natura 2000 Puszcza Darżłubska PLB220007). W 2017 r. na podobny sposób ochrony zgodziły się Nadleśnictwa: Choczewo (w obszarze Natura 2000 Lasy Łęborskie PLB220006), Strzebielino (w obszarach Natura 2000 Lasy Łęborskie PLB220006 i Lasy Mirachowskie PLB220008) i Kartuzy (w obszarze Natura 2000 Lasy Mirachowskie PLB220008) oraz Nadleśnictwa Bytów, Leśny Dwór i Łupawa (w obszarze Natura 2000 Dolina Słupi). Warto również zwrócić uwagę, że działania te są przewidziane do czasu utworzenia strefy więc nie wykluczają one ich powoływania.

- zimorodek – podmiot odpowiedzialny „mam wątpliwość, czy nadleśnictwa mają mandat prawny do podejmowania działań na ciekach...”

Uwagę uwzględniono. Usunięto nadleśnictwa z podmiotów odpowiedzialnych za realizację działań.

- d) W odniesieniu do załącznika nr 6 w stosunku do zapisu „*Uwzględnienie ochrony kani rudej, bielika, żurawia przy lokalizowaniu napowietrznych linii energetycznych poprzez unikanie ich lokowania na terenie obszaru Natura 2000*” wniesiono zapytanie czy dotyczy on nowych linii.

Zapis doprecyzowano przez dodanie słowa „*nowych*”.

- e) W odniesieniu do zapisów uzasadnienia wskazujących na zagrożenia związane z płoszeniem gatunków i działania je minimalizujące wskazano „*Biorąc po uwagę działania dot. niepłoszenia gatunków przez kajakarzy, wydaje się, że wystarczającym działaniem dla "strefowców" będzie wyznaczenie stref...*”

Projekt PZO nie wskazuje, że kajakarze stanowią jakieś szczególne zagrożenie dla gatunków ptaków wymagających wyznaczenia stref ochrony. Należy zauważyć, że stosunkowo niewiele stanowisk tych gatunków znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie wód wykorzystywanych przez kajakarzy. Należy przy tym zauważyć, że RDOŚ w Gdańsku nie stosuje praktyki wyznaczania stref ochrony w obrębie wód, gdyż niewielkie ich fragmenty, które mogłyby wejść w obręb takich stref nie są zazwyczaj jakoś szczególnie istotne dla danego gatunku. Ponadto egzekwowanie przepisów związanych z ustanowieniem stref na terenie wód jest praktycznie niemożliwe.

3. Nadleśnictwo Leśny Dwór (pismo nr ZG.7210.2.20 16.AR z dnia 28.07.2016 r.) – uwagi do zapisów załącznika nr 5 dotyczącego działań ochronnych w odniesieniu do następujących gatunków:

- a) kania ruda, bielik, puchacz w odniesieniu do zapisu dopuszczającego wycinkę nie więcej niż 10 % drzew w ramach cięć rębnych od gniazda w odległościach ustalonych dla każdego gatunku: „*Wnioskujemy o zwiększenie możliwości wycinki drzew w cięciach rębnych do 20 %*”.

Uwagi nie uwzględniono. W opinii tutejszego organu wycinka 20 % drzew byłaby zbyt dużą ingerencją w otoczenie gniazda ww. gatunków.

- b) puchacz w odniesieniu do „*prowadzenia prac leśnych poza okresem lęgowym tj. poza okresem od 1 stycznia do 31 lipca, w drzewostanach w promieniu 500 m od gniazd i w miejscach występowania odżywiających się osobników ...*”. *Wnioskujemy o wykreślenie zapisu „ i w miejscach występowania odżywiających się osobników”. W przypadku określania strefy tylko na podstawie nasłuchów może dojść do sytuacji wyłączania dużych powierzchni leśnych z użytkowania. RDOŚ jest zobowiązana do przekazywania informacji na temat rewirów przeznaczonych do wyłączenia z użytkowania ale kto będzie określał miejsca występowania odżywiających się osobników? Czy RDOŚ będzie zlecała wykonanie nasłuchów? Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska” z dnia 06 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej*

⁷⁾ Wiczanowski T. 2016. Inwentaryzacja włośchatki *Aegolius funereus* w Nadleśnictwie Wejherowo. Studia i Materiały CEPL w Rogowie

zwierząt strefę zakładamy od gniazda a nie „w miejscach występowania odzywających się osobników”, zapis niezgodny z ww. Rozporządzeniem Ministra Środowiska.

Uwagi nie uwzględniono. Nasłuchy będą prowadzone przez pracowników RDOS w Gdańsku lub zostaną zlecone podmiotom zewnętrznym. Należy zauważyć, że puchacz jest gatunkiem płochliwym, ze skłonnością do porzucania gniazda zwłaszcza na początkowym etapie wysiadywania, dlatego dokładne lokalizowanie gniazda może nie służyć ochronie tego gatunku. Wydaje się, że okoliczność tę wzięto pod uwagę w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. poz. 2183), uwzględniając w zapisach dotyczących ustalenia stref ochrony także miejsc regularnego przebywania puchacza. Warto również zwrócić uwagę, że zapisy projektu zarządzenia nie dotyczą powoływania strefy ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową w drodze decyzji administracyjnej zgodnie z art. 60 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, zatem zapisy te nie muszą być zgodne z rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Biorąc w opinii RDOŚ w Gdańsku zapis o miejscach występowania odzywających się osobników powinien pozostać.

c) sóweczka i włośchatka

- *w odniesieniu do „... prowadzenie prac leśnych poza okresem lęgowym tj. poza okresem od 1 marca do 31 lipca, w drzewostanach, w których stwierdzono zajętą dziuplę lub odzywającego się w okresie lęgowym samca” Wnioskujemy o zmniejszenie strefy do 50 m zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 06 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, oraz o wykreślenie zapisu „ lub odzywającego się w okresie lęgowym samca”. W przypadku określania strefy tylko na podstawie nasłuchów może dojść do sytuacji wyłączania dużych powierzchni leśnych z użytkowania. Zgodnie z ww. rozporządzeniem strefę zakładamy od gniazda a nie od miejsca odzywającego się w okresie lęgowym samca, zapis niezgodny z Rozporządzeniem Ministra Środowiska”.*

Uwagi nie uwzględniono. Nasłuchy będą prowadzone przez pracowników RDOŚ w Gdańsku lub zostaną zlecone podmiotom zewnętrznym. W założeniu powierzchnia drzewostanów będzie obejmowała 1 lub 2 wydzielania – dotychczasowe doświadczenia RDOŚ w Gdańsku wskazują, że w większości przypadków ogranicza się do 1 wydzielania (monitoring prowadzony w 2017 r. w Nadleśnictwach Wejherowo w obszarze Natura 2000 Puszcza Darżlubska PLB220007, Choczewo - w obszarze Natura 2000 Lasy Lęborskie PLB220006, Strzebielino - w obszarach Natura 2000 Lasy Lęborskie PLB220006 i Lasy Mirachowskie PLB220008, Kartuzy - w obszarze Natura 2000 Lasy Mirachowskie PLB220008, Nadleśnictwa Bytów, Leśny Dwór i Łupawa - w obszarze Natura 2000 Dolina Słupi). Należy zauważyć, że zapisy projektu zarządzenia nie dotyczą powoływania strefy ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową w drodze decyzji administracyjnej zgodnie z art. 60 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, zatem zapisy te nie muszą być zgodne z rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Biorąc pod uwagę trudności z ustaleniem lokalizacji gniazda, zmienność tych miejsc w kolejnych latach oraz długość procedur administracyjnych związanych z ustalaniem i likwidowaniem stref ochronnych, wydaje się, że działania zaproponowane w projekcie zarządzenia są dostosowane do dynamicznie zmieniającej się sytuacji i w większym stopniu mogą minimalizować ewentualne zagrożenia związane z gospodarką leśną. Należy zwrócić uwagę, że działania te są przewidziane do czasu utworzenia strefy więc nie wykluczają one ich powoływania.

- *„do czasu użytkowania rębego pozostawianie świerka pospolitego w drugim piętrze lasu, podroście i podszytcie” W przypadku pozycji objętych w Planie Urządzenia Lasu do wprowadzenia drugiego piętra, podsadzeń produkcyjnych występuje konieczność usunięcia podszytów i podrostów. Wnioskujemy o dopisanie założenia: Zapis nie dotyczy usuwania świerka na pozycjach przeznaczonych w PUL do wprowadzenia drugiego piętra.*

Uwagę uwzględniono. Zapis *„do czasu użytkowania rębego pozostawianie świerka pospolitego w drugim piętrze lasu, podroście i podszytcie. Dopuszcza się usuwanie świerka w przypadku zagrożenia dla trwałości*

lasu na skutek gradacji szkodników wtórnych oraz ze względu na ochronę siedlisk przyrodniczych” zmieniono na „Dopuszcza się usuwanie świerka:

- na pozycjach przeznaczonych w PUL obowiązujących w dniu ustanowienia PZO, do wprowadzenia drugiego piętra,

- w przypadku zagrożenia dla trwałości lasu na skutek gradacji szkodników wtórnych

- ze względu na ochronę siedlisk przyrodniczych”.

- d) derkacz „Wykaz działek, których dotyczą zapisy w zakresie utrzymania odpowiedniej struktury siedlisk lęgowych derkacza zawiera działki nie będące potencjalnymi siedliskami lęgowymi dla tego gatunku. Cześć z tych działek to starsze lub młodsze drzewostany. Z uwagi na powyższe należy zweryfikować podane działki.”

W związku z uwagą GDOŚ dotyczącą derkacza usunięto zapisy dotyczące działań dla tego gatunku, zatem działki nie wymagają weryfikacji. W ostatecznej wersji zarządzenia nie określono dla tego gatunku zagrożeń, celów, działań i wskazań do istniejących dokumentów planistycznych.

4. Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej (pismo nr 160236_KBa z dnia 29.07.2016 r.)

- a) Załącznik nr 3 - kania ruda i bielik (lęgowe) Zagrożenia potencjalne: kolizje kani rudej z turbinami wiatrowymi w okresie przebywania ptaków na lęgowiskach (1 marca – 31 października) Właściwa realizacja inwestycji mogących oddziaływać na obszar N2000 jest zapewniona poprzez przeprowadzenie dla ww. przedsięwzięć oos na obszar, o której mowa w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o oos, w szczególności w jej art. 96 ust. 1. Zwracamy także uwagę na zasadę równego traktowania podmiotów gospodarczych gwarantowaną konstytucją – PSEW wyraża swoje zaniepokojenie wątpliwym wyróżnianiem elektrowni wiatrowych spośród innych gałęzi przemysłu, pomimo że, jak to niejednokrotnie dowiedziono, liczne inne rodzaje działalności gospodarczej oraz przedsięwzięć w znacznie większym stopniu odpowiadają za śmiertelność (kolizje) dużych gatunków ptaków. Jako organizacja zrzeszająca przedstawicieli sektora wiatrowego czujemy się w obowiązku zwrócić Państwa uwagę na fakt, iż wpływ energetyki wiatrowej na ptaki jest znacznie mniejszy niż innych form działalności człowieka (budynki, linie wysokiego napięcia, pojazdy, wieże telekomunikacyjne). Pomijany jest natomiast fakt pozytywnego wpływu energetyki wiatrowej na ograniczenie zmian klimatu, które mogą dalece bardziej i w skali globalnej zaszkodzić awifaunie, niż realizacja inwestycji wiatrowych. Na poziomie lokalnym, energia wiatrowa może mieć również pozytywny wpływ na różnorodność biologiczną i niekiedy stwarza nawet możliwość odnowy ekologicznej. Wszystkie oddziaływania, jakie potencjalnie może mieć energetyka wiatrowa na środowisko przyrodnicze, badane są dla każdej inwestycji indywidualnie. Stoimy na stanowisku, że potencjalny wpływ może być znacząco ograniczony lub zupełnie wyeliminowany przez optymalny dobór lokalizacji oraz rzetelną ocenę oddziaływania na środowisko, której rolę warto wzmocnić przy formułowaniu tak szczegółowych zaleceń.

Uwagi nie uwzględniono. Projekt zarządzenia zawiera zagrożenia związane z różnymi typami działalności człowieka. Powinny być one uwzględniane m.in. przy strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko, ocenach oddziaływania na środowisko i na obszar Natura 2000 planowanych przedsięwzięć, dlatego ich obecność w PZO jest zasadna. Ustawodawca nie przewidział w PZO miejsca na analizę ewentualnych pozytywnych aspektów planowanych przedsięwzięć na środowisko i obszar Natura 2000. Jednocześnie RDOS w Gdańsku dostrzegł, że w projekcie zarządzenia udostępnionym do składania uwag i wniosków omyłkowo nie uwzględniono w załączniku nr 3 dla gatunku żuraw zagrożeń związanych z elektrowniami wiatrowymi i napowietrznymi liniami energetycznymi, pomimo że wskazywano na te zagrożenia w uzasadnieniu do projektu zarządzenia oraz w załączniku nr 6 określono wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania dla tego gatunku. Omyłkę tę skorygowano.

b) Załącznik nr 6: Wprowadzenie do studium zapisów zapewniających: 1. Uwzględnienie ochrony kani rudej, bielika, żurawia poprzez niewyznaczanie terenów przeznaczonych pod elektrownie wiatrowe na terenie obszaru Natura 2000; Jeżeli określone miejsca, znajdujące się na terenie obszaru ostoi, cechują się szczególną wartością dla potencjalnie narażonych elementów ekosystemu, może to być podstawą do rekomendowania oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 z uwzględnieniem jego celu i przedmiotu ochrony. Nie ma jednak podstaw, aby wykluczać możliwość realizacji przedsięwzięcia bez pełnej informacji o jego wpływie, możliwej do uzyskania wyłącznie w procedurze ooś. O rzeczywistym oddziaływaniu inwestycji można mówić, kiedy znane są jej podstawowe parametry, takie jak liczba turbin, ich moc i gabaryty oraz dokładna lokalizacja. Decyzja o warunkach jego realizacji danej inwestycji podejmowana jest w wyniku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w sytuacji wykazania braku negatywnego wpływu na środowisko, w tym elementy przyrodnicze. Należy zauważyć, że właściwa realizacja inwestycji mogących oddziaływać na obszar Natura 2000 jest zapewniona poprzez przeprowadzenie dla ww. przedsięwzięć oceny oddziaływania na obszar Natura 2000, o której mowa w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235, z późn. zm.), w szczególności w jej art. 96 ust. 1.

Uwagi nie uwzględniono. Analizując aktualny stopień zagospodarowania terenu wokół obszaru Natura 2000 farmami wiatrowymi (wybudowanymi i planowanymi) oraz znaczenie nieleśnych enklaw w obszarze, RDOŚ w Gdańsku uważa, że utrzymanie ich jako bezpiecznych żerowisk i miejsc odpoczynku dla tych gatunków ptaków jest ważne.

5. Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych - Oddział Park Krajobrazowy „Dolina Słupi” (pismo nr PKDS.403.5.2016.EA z dnia 28.07.2016 r.)

a) „W projekcie pzo nie odniesiono się do migrujących i zimujących populacji łabędzi krzykliwych *Cygnus cygnus* w granicach osy Natura 2000 „Dolina Słupi”. Znaczne koncentracje żerowiskowe osobników tego gatunku obserwuje się rokrocznie na polach w okolicach Kwakowa i Kruszyny. W tym roku pracownicy Parku naliczyli ich ok. 1000 osobników. Widok ten zwraca uwagę przejezdnych (w sąsiedztwie pół przebiega droga krajowa nr 21) i mediów. Około zachodu słońca ptaki opuszczają żerowiska i udają się na noclegowiska, którymi są zbiorniki wodne. Spośród nich na szczególną uwagę zasługuje niewielki powierzchniowo zbiornik Krzynka oraz zbiornik Krzynia. Ich znaczenie dla łabędzi krzykliwych potwierdza prowadzony od wielu lat monitoring zimujących ptaków wodnych na zbiornikach Krzynka, Krzynia i Konradowo. Z pewnością obszar ten jest ważny z punktu widzenia ochrony łabędzia krzykliwego i wyróżnia się pod tym względem na tle pozostałych w regionie i kraju.”

Uwagi nie uwzględniono. Populacje migrująca i zimująca nie są przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 (dane z SDF), dlatego nie mogą być uwzględnione w PZO. RDOŚ w Gdańsku rozważy zasadność złożenia do GDOŚ wniosku o dodanie tych populacji do listy przedmiotów ochrony w obszarze. W celu ułatwienia interpretacji zarządzenia przy nazwach gatunków w załącznikach dotyczących celów i działań dodano informacje jaki typ populacji jest chroniony w obszarze (na podstawie SDF).

b) Prowadzony aktualnie przez pracowników Parku monitoring sów me potwierdza liczebności par włochatki *Aegolius funereus* i sówecki *Glaucidium passerinum* - podanych w celach działań ochronnych dla tych gatunków (zał. nr 4). Na terenie Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” w latach 2004-2007 wykonano szczegółową inwentaryzację sów. Zebrany materiał posłużył do wyznaczenia obszarów kluczowych dla sów w ramach prac nad projektem planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Dolina Słupi PLB220002 (Jermaczek 2008). W latach 2012 - 2016 Park prowadził monitoring sów ze szczególnym uwzględnieniem włochatki. Biorąc pod uwagę dużą powierzchnię Parku zastosowano metodę powierzchni próbnych, za które uznano wyznaczone obszary kluczowe dla włochatki - 5 obszarów: Żelkówko, Łysomice, Zalewy Słupi, Ryczyn i Godzierz oraz stanowisko przy Trakcie Wierzyńskim. W latach 2004-2007 w wymienionych obszarach znajdowało się 20 rewirów włochatki, na 29 stwierdzonych w granicach PKDS, co daje 69%

wszystkich stanowisk. Prowadzenie monitoringu w obrębie tych obszarów stanowi reprezentatywną próbę do wyciągania wniosków na temat zmian liczebności gatunku. W latach 2004-2007 w obrębie tych obszarów stwierdzono 3 stanowiska sóweczki i 20 stanowisk włośchatki. W latach 2012 i-2013 sóweczkę odnotowano na 5 stanowiskach, w 2014 roku na 3 stanowiskach, a w 2015 roku na 2 stanowiskach. W przypadku włośchatki w 2012 r. gatunek odnotowano na jedynie 9 stanowiskach. Kryzysowy był rok 2013 ponieważ na badanym terenie nie zarejestrowano żadnego osobnika. W 2014 roku, podobnie jak w 2015 roku, stwierdzono ten gatunek w 3 rewirach. W 2016 r. zinventaryzowano 5 stanowisk włośchatki, co może świadczyć o stopniowej odbudowie liczebności populacji i 6 stanowisk sóweczki.

Reasumując, wskazana w zał. nr 4 do projektu pzo liczba minimum 15 par w przypadku włośchatki, wydaje się być zawyżona, natomiast 2 pary sóweczki - zaniżona. Należy zwrócić uwagę, że przy podawaniu wysokiej liczebności włośchatki, mogą powstawać problemy przy raportowaniu stanu zachowania gatunku.

Uwagi nie uwzględniono. Minimalne liczebności populacji w załączniku nr 4 (Cele działań ochronnych) wskazano na podstawie informacji zawartych w dokumentacji PZO oraz publikacji: Kotlarz B., Ziółkowski M., Litwin I. 2015. Występowanie sów na terenie Parku Krajobrazowego i Obszaru Specjalnej Ochrony Dolina Słupi. Ptaki Pomorza. Są one spójne z minimalnymi liczebnościami wskazanymi w Standardowym Formularzu Danych (SDF). W trakcie badań przeprowadzonych w 2017 r. na wybranych powierzchniach obszaru Natura 2000 i PKDS przy udziale pracowników Parku i RDOŚ w Gdańsku, stwierdzono 11 stanowisk włośchatki i 7 stanowisk sóweczki, więc w całym obszarze Natura 2000 stanowisk tych może być więcej. Należy również zauważyć, że część terenów, które wchodzi w skład ww. obszarów kluczowych może już nie stanowić siedlisk optymalnych ze względu na prowadzoną gospodarkę leśną. Wszystkie ww. dane wskazują, że liczebność tych gatunków była zmienna na przestrzeni lat, zatem w opinii RDOŚ w Gdańsku nie ma obecnie dostatecznych podstaw do zmiany zakresu wartości minimalnych liczebności dla gatunków włośchatka i sóweczka. RDOŚ Gdańsku planuje prowadzić dalszy monitoring populacji obu gatunków i na jego podstawie dokona ewentualnych korekt w PZO i SDF.

- c) „Zastanawia, wskazany w zał. nr 4, cel działań ochronnych dla derkacza *Crex crex* „Utrzymanie właściwego stanu ochrony gatunku, utrzymanie dotychczasowej liczebności w obszarze Natura 2000 (minimum 15 par)”. Przynależona liczebność stawia pod znakiem zapytania utrzymanie statusu derkacza jako przedmiotu ochrony i gatunku kwalifikującego.”

Uwagę uwzględniono. RDOŚ w Gdańsku złożył do GDOŚ wniosek dotyczący usunięcia gatunku z listy przedmiotów ochrony

- d) „Zwracamy uwagę, że prawidłowa nazwa Parku brzmi - Park Krajobrazowy „Dolina Słupi”.

Uwagę uwzględniono. W uzasadnieniu do projektu zarządzenia wymieniając formy ochrony przyrody znajdujące się w granicach obszaru Natura 2000 podano poprawną nazwę Park Krajobrazowy „Dolina Słupi” a nie Park Krajobrazowy Doliny Słupi.

6 Zarząd Melioracji i Urzędzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Gdańsku Terenowy Oddział w Słupsku (pismo nr MW.M10/601/0-21/7/546/2016 z dnia 14.07.2016 r.)

W odniesieniu do działań dla zimorodka zgłoszono potrzebę uwzględnienia „możliwości zabudowy wyrw w skarpach poza wymienionymi przypadkami dotyczącymi zabezpieczenia infrastruktury o możliwość zabudowy bądź zapobiegania powiększania wyrw na gruntach rolnych, w szczególności właścicieli prywatnych. Pominięcie tego przypadku może narażać Skarb Państwa na roszczenia, które mogą być ciągle wraz z postępującym zjawiskiem erozyjnym”.

Uwagę uwzględniono. Zapis „za wyjątkiem miejsc modernizacji istniejących lub budowy nowych punktów czerpania wody związanych z ochroną przeciwpożarową oraz za wyjątkiem prac dotyczących zabezpieczenia istniejących obiektów budowlanych i istniejącej infrastruktury technicznej np. drogi, mostu, sieci, itp.” zmieniono na „Dopuszcza się wykonywanie:

- modernizacji istniejących lub budowy nowych punktów czerpania wody związanych z ochroną przeciwpożarową,
- prac dotyczących zabezpieczenia istniejących obiektów budowlanych i istniejącej infrastruktury technicznej np. dróg, mostów, sieci, itp.
- niezbędnych prac w celach przeciwpowodziowych,
- prac służących zabudowie lub zapobieganiu powiększaniu wyrw na gruntach rolnych". Uwzględniono w ten sposób również uwagę Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku wskazaną poniżej.

7. Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku (e-mail z dnia 29.07.2016 r.)

W odniesieniu do działań dla zimorodka „Wnosimy o dopisanie w pkt 2 słów ”oraz wykonywania niezbędnych prac w celach przeciwpowodziowych”.

Uwagę uwzględniono. Zapis „za wyjątkiem miejsc modernizacji istniejących lub budowy nowych punktów czerpania wody związanych z ochroną przeciwpożarową oraz za wyjątkiem prac dotyczących zabezpieczenia istniejących obiektów budowlanych i istniejącej infrastruktury technicznej np. drogi, mostu, sieci, itp.” zmieniono na „Dopuszcza się wykonywanie:

- modernizacji istniejących lub budowy nowych punktów czerpania wody związanych z ochroną przeciwpożarową,
- prac dotyczących zabezpieczenia istniejących obiektów budowlanych i istniejącej infrastruktury technicznej np. dróg, mostów, sieci, itp.
- niezbędnych prac w celach przeciwpowodziowych,
- prac służących zabudowie lub zapobieganiu powiększaniu wyrw na gruntach rolnych". Uwzględniono w ten sposób również uwagę Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Gdańsku Terenowy, Oddziału w Słupsku wskazaną powyżej.

Ponadto dokonano następujących korekt w projekcie zarządzenia:

1) w załączniku nr 5:

- a) dla gatunków kania ruda, bielik i puchacz doprecyzowano zapis „Do czasu utworzenia strefy ochrony zapobiegnięcie płoszeniu gatunku w miejscach lęgowych poprzez: ...” uwzględniając, że wymienione dalej działania (np. dla kani rudej „pozostawianie drzew z gniazdami gatunku i zachowanie dojrzałego drzewostanu w promieniu 100 m wokół tych gniazd ...”) służą także zapobiegnięciu utracie właściwych cech siedliska gatunku – ostatecznie zapis przyjął formę „Do czasu utworzenia strefy ochrony zapobiegnięcie płoszeniu gatunku i utracie właściwych cech siedliska gatunku w miejscach lęgowych poprzez: ...”. Ponadto dostrzeżono, że nie zostały wyartykułowane zagrożenia, któremu mają zapobiec ww. działania tj. ewentualna wycinka poza okresem lęgowym drzew stanowiących siedlisko lęgowe gatunku. Dodano odpowiednie zagrożenia dla ww. gatunków,
- b) w odniesieniu do działań dla puchacza dodano zapis „Zaprzestanie realizacji działań jest możliwe po 5 latach niestwierdzania gatunku w danym miejscu”. Podobnego typu zapisy znajdowały się już przy działaniach dla gatunków kania ruda i bielik,
- c) w działaniu dla żurawia:
 - doprecyzowano obszar wdrażania przez dodanie informacji, że część działki 2/5 jest równocześnie częścią wydzielenia 11-03-3-16-223-m-00 Nadleśnictwa Bytów,
 - usunięto błędnie wpisaną działkę 657/7 z obszaru wdrażania,
 - z podmiotów odpowiedzialnych usunięto omyłkowo wpisane Nadleśnictwo Leśny Dwór
- d) ze względu na wejście w życie z dniem 1 stycznia 2018 r. ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne. (Dz. U. poz. 1566 z późn. zm.) w podmiotach odpowiedzialnych za wykonywanie działań związanych z

gospodarką wodną zamiast Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku, Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Gdańsku oraz Starostw Powiatowych w Słupsku i Bytowie wskazano właściwe terytorialnie jednostki organizacyjne Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie,

- e) dla gatunków puchacz, sóweczka i włośchatka zapis „*Coroczny monitoring miejsc występowania*” zmieniono na „*Monitoring miejsc występowania gatunku – przynajmniej raz na 3 lata (optymalnie corocznie). Pierwszy monitoring w ciągu pierwszych 3 lat obowiązywania PZO*” – dopuszczono mniejszą częstość monitoringu ze względu na dotychczasowe doświadczenia dotyczące problemów ze zdobyciem środków finansowych oraz z wyłonieniem wykonawców dysponujących odpowiednim doświadczeniem,
- f) ze względu na przekazanie części gruntów Nadleśnictwa Bytów w zarząd Nadleśnictwu Łupawa w latach 2017-2019 RDOS w Gdańsku prowadził dodatkowe konsultacje z Nadleśnictwami mającymi w zarządzie grunty w granicach obszaru Natura 2000, w wyniku których dokonano następujących zmian w treści zarządzenia:
- w odniesieniu do działań prowadzonych na terenach zarządzanych przez PGL LP w kolumnie podmiot odpowiedzialny dodano Nadleśnictwo Łupawa,
 - w działaniach dla sóweczki, włośchatki, gągoła i nurogęsi, dotyczących drzewostanów dojrzałych, które należy utrzymywać, określono wielkość powierzchni matematycznej w poszczególnych Nadleśnictwach w oparciu o dane z 2018 r. (uwzględniono rekordy spełniające odpowiednie kryteria co do wieku i gatunku panującego). W zapisie „*Biorąc pod uwagę przestrzenno-wiekową dynamikę gospodarki leśnej i związane z nią fluktuacje powierzchni drzewostanów w różnym wieku, dopuszcza się okresowe zmniejszenie się ww. powierzchni o maksymalnie 25 %*” wartość okresowego zmniejszania powierzchni drzewostanów dojrzałych zwiększono do 30%. W dokumentacji PZO z 2013 r. wskazano, że dopuszczalne jest zmniejszenie o 25 % łącznej powierzchni drzewostanów dojrzałych w zarządzie PGL LP w obszarze Natura 2000 tj. z 8985 ha do 6739 ha. Powierzchnia drzewostanów dojrzałych wyliczona w oparciu dane z 2018 r. jest znacznie wyższa - wynosi 9972 ha. Różnica między powierzchnią drzewostanów dojrzałych z 2018 r. (9972 ha) a najmniejszą powierzchnią dopuszczoną w dokumentacji PZO (6739 ha) wynosi ok. 3233 ha, zatem stanowi ponad 30 % powierzchni drzewostanów dojrzałych z 2018 r. Dopuszczenie zmniejszenia powierzchni drzewostanów dojrzałych oznacza, że powierzchnia ta nie powinna być mniejsza niż 6980 ha w całym obszarze Natura 2000, a więc jest wyższa o 241 ha od powierzchni wynikającej z dokumentacji PZO. Zatem wprowadzona zmiana jest zgodna z koncepcją ochrony wskazaną w dokumentacji PZO i nie powinna spowodować pogorszenia stanu ochrony ww. gatunków a jednocześnie umożliwi racjonalną gospodarkę leśną,
 - w działaniach dla puchacza nr „*prowadzenie prac leśnych poza okresem łęgowym tj. poza okresem od 1 stycznia do 31 lipca, w drzewostanach w promieniu 500 m od gniazd i w miejscach występowania odżywiających się osobników ...*” i „*pozostawianie dojrzałego drzewostanu w promieniu 200 m od gniazd i w miejscach występowania odżywiających się osobników ...*” zmieniono zapisy „*w promieniu 500 m*” i „*w promieniu 200 m*” odpowiednio na „*w promieniu do 500 m*” i „*w promieniu do 200 m*”. Umożliwi to bardziej racjonalne wyznaczanie powierzchni, które powinny być wyłączone z prac leśnych.
 - w działaniach dla sóweczki i włośchatki „*do czasu użytkowania rębego pozostawianie świerka pospolitego w drugim piętrze lasu, podroście i podszycie. Dopuszcza się usuwanie świerka (...) ze względu na ochronę siedlisk przyrodniczych*” dodano zapis „*lub rezerwatów przyrody*”.
 - w działaniach dla sóweczki i włośchatki „*pozostawienie w ramach każdej rębni, na powierzchni manipulacyjnej ok. 5% powierzchni starodrzewu (drzewostanu macierzystego) wraz ze wszystkimi składnikami strukturalnymi (nienaruszone wszystkie warstwy) i pozostawione do naturalnego rozpadu. Minimalna powierzchnia kępy starodrzewu powinna wynosić 5 arów. Działanie nie dotyczy usuwania zagrożeń dla bezpieczeństwa osób i mienia*”, wskazano, że działanie to nie dotyczy również:
„- usuwania zagrożeń dla bezpieczeństwa osób i mienia,

- drzewostanów o powierzchni mniejszej niż 1 ha,

- prac podejmowanych w sytuacji zagrożenia trwałości lasu na skutek gradacji szkodników wtórnych w litych świerczynach oraz drzewostanach z udziałem świerka powyżej 50%”.

Kępy starodrzewu w ww. drzewostanach w dość krótkim okresie czasu od pozostawienia ulegają całkowicie lub w znacznym stopniu zniszczeniu przez wiatry i inne czynniki biotyczne przez co mogą stanowić potencjalne ogniska gradacyjne szkodników wtórnych, a tym samym zagrożenie dla trwałości lasu.

- w działaniach dla nurogęsi w kolumnie podmiot odpowiedzialny zmieniono poprawiono błędny zapis „Nadleśnictwa Bytów, Leśny Dwór” na „Ad 1. Nadleśnictwa Bytów, Leśny Dwór, Łupawa
Ad 2. właściwe terytorialnie jednostki organizacyjne Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie,
Ad 3. RDOŚ w Gdańsku w porozumieniu z właścicielem lub zarządcą terenu”,
- 2) w załączniku nr 6 wskazano poprawne uchwały dotyczące studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.

Informację o projekcie PZO zamieszczono w publicznie dostępnym wykazie danych, udostępnionym poprzez stronę internetową www.wykaz.ekoportal.pl, pod numerem 373/2016.

Projekt zarządzenia został uzgodniony, zgodnie z art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1464) z Wojewodą Pomorskim, pismem nr PN-I.0041.13.2019.KG z dnia 3.01.2020 r.